

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 20/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi oikeudenkäymiskaaren 24 luvun muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä syyskuuta 2006 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi oikeudenkäymiskaaren 24 luvun muuttamisesta (HE 85/2006 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- käräjätuomari Arto Helenius, oikeusministeriö
- professori Veli-Pekka Viljanen.

HALLITUKSEN ESITYS

Oikeudenkäymiskaareen ehdotetaan lisättäväksi säännös, jolla käräjä- ja hovioikeudet veloitetaan ilmoittamaan ratkaisuihistaan viranomaisille oikeusministeriön määräämällä tavalla.

Laki oli tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä lokakuuta 2006.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen sisältämällä lakiehdotuksella pyritään järjestämään käräjäoikeuksien ja hovioikeuksien antamien ratkaisujen tallentaminen jo nykyisin käytössä olevaan sähköiseen tuomiolauselmajärjestelmään. Tässä tarkoituksessa oikeudenkäymiskaaren 24 lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jonka mukaan käräjäoikeuden ja hovioikeuden on ilmoitettava viranomaisille ratkaisustaan oikeusministeriön määräämällä tavalla.

Ehdotettu säännös on sanamuodoltaan erittäin avoin ja jättää kaikki ilmoitusvelvollisuuksiin liittyvät kysymykset tosiasiallisesti oikeusministeriön määräysten varaan. Jos oikeusminis-

teriolle toisaalta haluttaisiin luoda mahdollisuus antaa tällaisesta asiasta tuomioistuimia sitovaa sääntelyä, sen tulisi lakivaliokunnan käsityksen mukaan tapahtua oikeusministeriön asetuksella. Tällaisen lailla säädettävän asetuksenantovaltuuden olisi puolestaan oltava nyt ehdotettua säännöstä olennaisesti täsmällisempi ja tarkkarajaisempi.

Valiokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että hallituksen esityksen perusteluissa viitataan toistuvasti nimenomaan "ohjeiden" antamiseen, vaikka niiden mainitaankin olevan sitovia tai velvoittavia. Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan viranomainen voi laissa säädetyin tehtäviinsä alalla antaa ohjeita ilman eri valtuutustakin (ks. esim. PeVL 42/2006 vp,

PeVL 14/2006 vp ja PeVM 4/2006 vp, s. 4/I). Tämän vuoksi perustuslakivaliokunta on pitänyt säännöksiä ohjeiden antamisesta laissa tarpeettomina ja katsonut, että tällaiset säännökset ovat pikemminkin omiaan hämärtämään eroa lain nojalla annettavien velvoittavien oikeussääntöjen ja suositusluonteisten ohjeiden välillä.

Lakivaliokunnan saaman tiedon mukaan käräjäoikeuksien ja hovioikeuksien antamien ratkaisujen tallentamisessa ei ole käytännössä esiintynyt ongelmia. Erityisesti tähän nähden hallituksen esityksen mukaiset tavoitteet voidaankin lakivaliokunnan käsityksen mukaan hyvin toteuttaa oikeusministeriön tuomioistuimille antamalla ohjeistuksella. Valiokunnan mielestä on selvää, että tuomioistuimet esityksessä tarkoitettua teknisluonteisessa ja niiden lainkäyttötehtäviin vain välillisesti kytkeytyvässä asiassa seuraavat tällaisia ohjeita.

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta katsoo, että hallituksen esityksessä tarkoitettu lain-säädännöllinen toimenpide ei tässä vaiheessa ole tarpeellinen. Valiokunnan mielestä oikeusministeriön on kuitenkin aiheellista kartoittaa nykyinen tuomioistuinten erilaisia tallentamis- ja ilmoitusvelvollisuuksia koskeva säädännäinen tilanne ja tältä pohjalta arvioida, onko mahdollisesti tulevaisuudessa aiheellista antaa näistä asioista joitain yleisiä tai kokoavia, oikeudellisesti velvoittavia säännöksiä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Tuija Brax /vihr
vpj. Susanna Rahkonen /sd
jäs. Esko Ahonen /kesk
Leena Harkimo /kok
Lasse Hautala /kesk
Tatja Karvonen /kesk

Petri Neittaanmäki /kesk
Lyly Rajala /kok
Petri Salo /kok
Pertti Salovaara /kesk
Minna Sirnö /vas
Juhani Sjöblom /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Risto Eerola.